

IN DE SPOREN VAN NEDERLAND IN MÜNSTER

Een werkboek van het ZENTRUM FÜR NIEDERLANDE-STUDIEN en de KOORDINIERUNGSSTELLE DEUTSCH-NIEDERLÄNDISCHER AUSTAUSCH DER BEZIRKSREGIERUNG MÜNSTER. Mede mogelijk gemaakt door de financiële ondersteuning van de Taalunie.

taal:
unie

Bezirksregierung
Münster

zns
ZENTRUM FÜR
NIEDERLANDE-STUDIEN

Beste docenten,

Het hier voorliggende werkboek is ontwikkeld als voorbereiding op de stadsrally IN DE SPOREN VAN NEDERLAND IN MÜNSTER van het Zentrum für Niederlande-Studien en de Koordinierungsstelle Deutsch-Niederländischer Austausch der Bezirksregierung Münster, mede mogelijk gemaakt door de financiële ondersteuning van de Taalunie.

Je kunt met je klas op elk gewenst moment aan de stadsrally deelnemen, zonder afhankelijk te zijn van het ZNS of de Bezirksregierung. De stadsrally begint en eindigt bij het Haus der Niederlande (Alter Steinweg 6/7, 48143 Münster) waar je een QR-Code kunt vinden, die de deelname aan de rally mogelijk maakt. Het enige wat de scholieren nodig hebben is een smartphone met mobiele data.

Door het scannen van de QR-Code kom je bij de stadsrally die als volgt is opgebouwd: Het begint met een introductie-video waarin het verloop van de stadsrally (in het Nederlands met Nederlandse ontertittels) wordt uitgelegd. Vervolgens krijgen de scholieren een of meerdere vragen gesteld, die zij moeten beantwoorden. Het is een mengeling van multiple- of single-choice, open-end en point en click-opdrachten. Er volgt telkens een korte video, waarin het juiste antwoord wordt uitgelegd. Op het moment dat de scholieren van locatie moeten veranderen krijgen zij een routebeschrijving aangeboden, die zij moeten volgen. Het lopen van de route duurt ca. 10 minuten. Voor het bekijken van de videos en voor het beantwoorden van de vragen raden we je aan om ca. 45-60 minuten in te plannen.

Door de deelname aan de Nederlandstalige stadsrally kunnen de scholieren meer te weten komen over de sporen van Nederland in Münster, bijv. de Vrede van Münster, het Zentrum für Niederlande-Studien, de Hanze als ook hun taalvaardigheid oefenen en op locatie ervaren waarom het spreken van de Nederlandse taal belangrijk is en was in de grensregio.

De in het werkboek opgenomen opdrachten bereiden de scholieren optimaal voor op de deelname aan de stadsrally, door woordenschat rondom de geschiedenis van Münster en de Duits-Nederlandse betrekkingen aan te bieden (die de scholieren ook tijdens de stadsrally zullen tegenkomen), de scholieren met de route van de rally bekend te maken en relevante taalhandelingen te oefenen.

Het voorbereidende werkboek omvat vier verschillende opdrachten, die de scholieren of thuis of samen in het klaslokaal kunnen uitvoeren.

De eerste opdracht is een tweedelige luisteroefening: Mag ik u iets vragen? In deze opdracht trainen de scholieren hun luistervaardigheid en de taalhandeling “een routebeschrijving volgen”. Ze luisteren naar een dialoog tussen een bewoner van Münster en een Nederlandse toerist. De scholieren moeten op basis van de dialoog een routebeschrijving op een plattegrond van het centrum van Münster volgen om erachter te komen, waar zich welke bezienswaardigheid bevindt. Zo worden ze vertrouwd met de woordenschat rondom een routebeschrijving en met de tijdens de stadsrally te lopen route zelf. Vervolgens moeten zij letten op de beschrijving van de gebouwen en deze matchen met foto's van de gebouwen. Ook hiermee breiden zij hun woordenschat uit en worden zij bekend met Münster.

De tweede t/m vierde opdracht maken de scholieren bekend met de woordenschat van de stadsrally:

Opdracht twee is een kruiswoordpuzzel met woorden, die de scholieren tijdens de stadsrally gaan tegenkomen. Ze breiden hun woordenschat uit en trainen hun leesvaardigheid.

Opdracht drie is een leesopdracht, waarbij de scholieren de juiste plaatjes moeten matchen met woorden en verdiepingen.

Opdracht vier is een woordenschatmemory met telkens een Nederlands woord op een kaartje en een Nederlandstalige omschrijving van het woord + Duitse vertaling op het andere kaartje.

De oplossingen zijn aan het einde van het werkboek te vinden.

Bij vragen kun je contact opnemen met Franziska Vehling via fvehling@uni-muenster.de

Liebe Lehrer*innen,

Das hier vorliegende Arbeitsheft wurde als Vorbereitung auf die Stadtrallye AUF DEN SPUREN DER NIEDERLANDE IN MÜNSTER des Zentrums für Niederlande-Studien und der Koordinierungsstelle Deutsch-Niederländischer Austausch der Bezirksregierung Münster entwickelt, ermöglicht durch die finanzielle Unterstützung der Taalunie.

Sie können mit Ihren Schüler*innen jederzeit an der Stadtrallye teilnehmen, ohne vom ZNS oder der Bezirksregierung abhängig zu sein. Die Stadtrallye beginnt und endet am Haus der Niederlande (Alter Steinweg 6/7, 48143 Münster), wo Sie einen QR-Code finden, der die Teilnahme an der Rallye ermöglicht. Alles, was die Schüler*innen benötigen, ist ein Smartphone mit mobiler Datenverbindung.

Durch das Scannen des QR-Codes gelangen Sie zur Stadtrallye, die wie folgt aufgebaut ist: Zunächst wird ein Einführungsvideo gezeigt, in dem der Verlauf der Stadtrallye (auf Niederländisch mit niederländischen Untertiteln) erklärt wird. Danach werden den Schüler*innen eine oder mehrere Fragen gestellt, die sie beantworten müssen. Es handelt sich um eine Mischung aus Multiple- oder Single-Choice, offenen Fragen sowie Point-and-Click-Aufgaben. Auf die Fragen folgt ein kurzes Video oder Text, in dem die richtige Antwort erläutert wird. Sobald die Schüler*innen den Standort wechseln müssen, wird ihnen eine Wegbeschreibung angezeigt, der sie folgen sollen.

Das Ablaufen der Route dauert etwa 10 Minuten. Einschließlich der Videos und der Beantwortung der Fragen empfehlen wir, etwa 45-60 Minuten für die Rallye einzuplanen.

Durch die Teilnahme an der niederländischsprachigen Stadtrallye können die Schüler*innen mehr über die Spuren der Niederlande in Münster erfahren, z.B. den Westfälischen Frieden, das Zentrum für Niederlande-Studien, die Hanse und darüber hinaus ihre Sprachkenntnisse üben und vor Ort erleben, warum das Sprechen der niederländischen Sprache in der Grenzregion wichtig ist und war.

Die im Arbeitsheft enthaltenen Aufgaben bereiten die Schüler*innen optimal auf die Teilnahme an der Stadtrallye vor, indem sie Wortschatz rund um die Geschichte Münsters und die deutsch-niederländischen Beziehungen anbieten (dem die Schüler*innen auch während der Stadtrallye begegnen werden), die Schüler*innen mit der Route der Rallye vertraut machen und relevante sprachliche Handlungen üben.

Das vorbereitende Arbeitsheft umfasst vier verschiedene Aufgaben, die Ihre Schüler*innen entweder zu Hause oder gemeinsam im Klassenzimmer durchführen können.

Die erste Aufgabe ist eine zweiteilige Hörübung: Darf ich Sie etwas fragen? In dieser Aufgabe trainieren die Schüler*innen ihr Hörverständnis und die sprachliche Handlung „einer Wegbeschreibung folgen“. Sie hören einen Dialog zwischen einer Bewohnerin Münsters und einer niederländischen Touristin. Die Schüler*innen müssen anhand des Dialogs eine Wegbeschreibung auf einem Stadtplan des Zentrums von Münster folgen, um herauszufinden, wo sich welche Sehenswürdigkeit befindet. Sie lernen den Wortschatz rund um Wegbeschreibungen kennen und werden mit der Route der Stadtrallye vertraut. Anschließend sollen sie auf die Beschreibung der Gebäude achten und diese mit Fotos der Gebäude abgleichen. Auch hierbei erweitern sie ihren Wortschatz und lernen Münster besser kennen. Die zweite bis vierte Aufgabe machen die Schüler*innen mit dem Wortschatz der Stadtrallye vertraut:

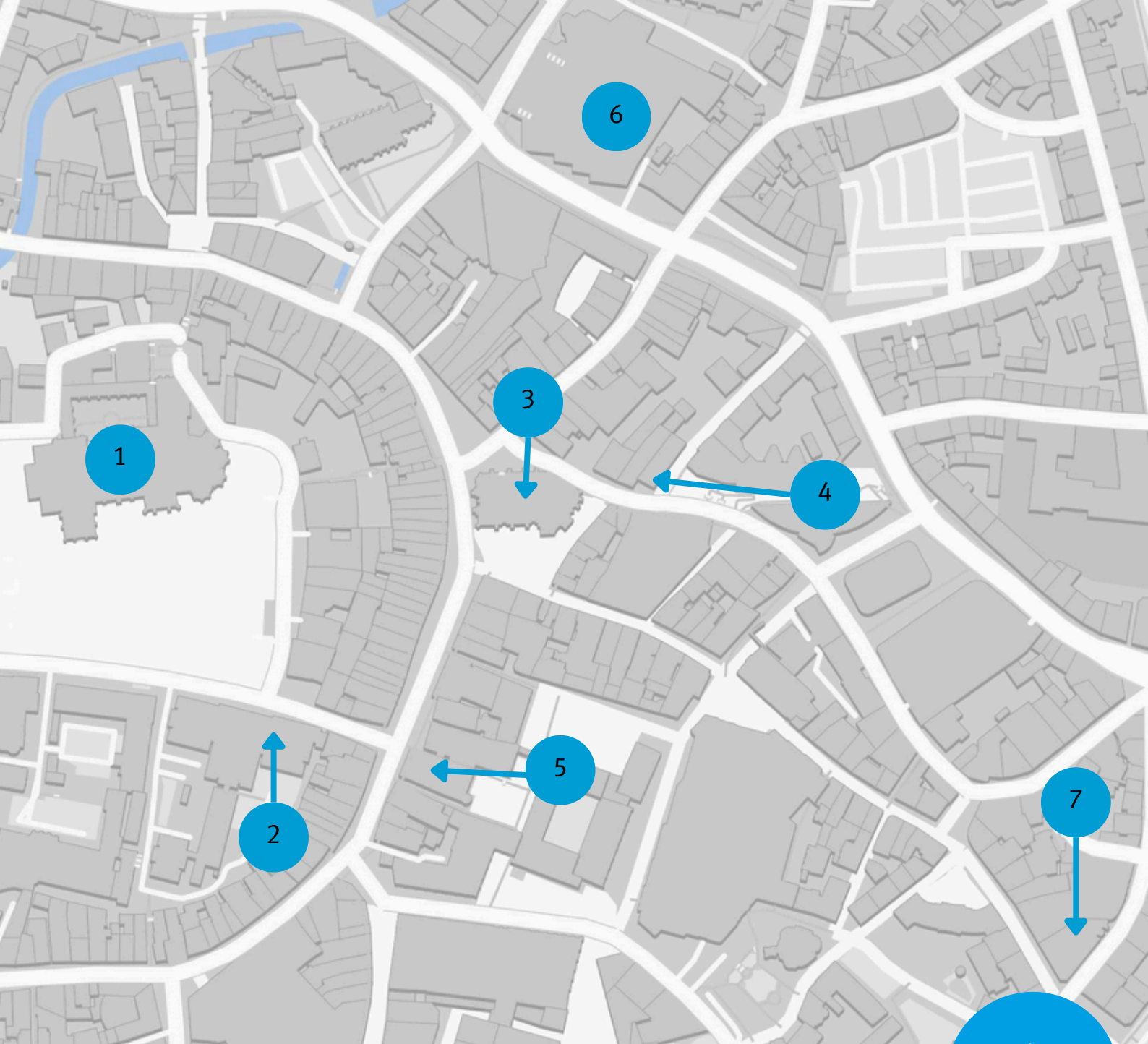
Aufgabe zwei ist ein Kreuzworträtsel mit Wörtern, die die Schüler*innen während der Stadtrallye antreffen werden. Sie erweitern ihren Wortschatz und trainieren ihr Leseverständnis.

Aufgabe drei ist eine Leseaufgabe, bei der die Schüler*innen die richtigen Bilder den Wörtern und Etagen zuordnen müssen.

Aufgabe vier ist ein Wortschatzmemory, bei dem jeweils ein niederländisches Wort auf einer Karte und eine niederländische Definition des Wortes, sowie die deutsche Übersetzung auf einer anderen Karte stehen.

Die Lösungen finden sich am Ende des Arbeitshefts.

Bei Fragen können Sie sich an Franziska Vehling unter fvehling@uni-muenster.de wenden.

Dialogo: Mag ik u iets vragen?

Klik & Luister

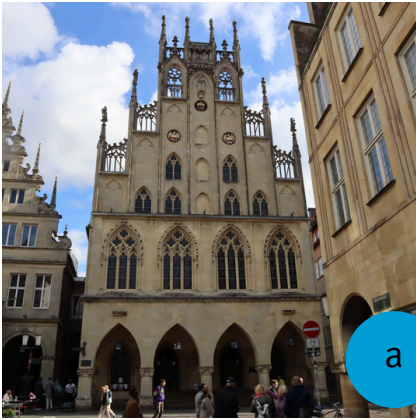
1) Luister naar de dialogen. Volg de routebeschrijvingen op de plattegrond. Waar is welke bezienswaardigheid? Vul de tabel in.

2) Luister nog een keer. Let op de beschrijving van de gebouwen. Welke bezienswaardigheid hoort bij welke foto? Vul de tabel in.

Deze woorden helpen je, de routebeschrijving op het plattegrond te volgen.

met je rug naar ... staan

a

b

c

d

e

Haus der Niederlande
 St. Lambertuskerk
 Historisch stadhuis
 Stedelijk Museum
 Domkerk
 Theater Münster
 Bezirksregierung

f

g

1		
2		
3		
4	d	Haus der Niederlande
5		
6		
7		

Dialog: Mag ik u iets vragen?

Dialog 1)

Sorry, spreekt u misschien Nederlands?

Ja, ik spreek Nederlands.

Oh wat leuk. Maar waarom spreekt u Nederlands?

Ik spreek Nederlands, omdat ik hier bij het Zentrum für Niederlande-Studien in het Haus der Niederlande werk - dat mooie gebouw met de trapgevels.

Ah! Mag ik u iets vragen?

Natuurlijk!

Waar is het historische stadhuis?

U staat nu met uw rug naar het Haus der Niederlande. Loop rechtdoor, langs de kerk met de grote, spitse toren, de St. Lambertuskerk. Sla dan rechtsaf. Sla linksaf en loop langs de Prinzpalmarkt. Het stadhuis is aan uw linkerkant. En het stadhuis heeft ook van die trapgevels, zoals het Haus der Niederlande.

Dialog 2)

Ik wil ook graag de Domkerk zien. Hoe kom ik daar?

Als u bij het stadhuis bent, staat u weer met uw rug naar het stadhuis. Loop rechtdoor, langs de Bezirksregierung: Dat is een groot, rechthoekig gebouw met een glazen muur aan uw linkerkant. Steek dan het grote plein aan uw rechterkant over. En dan ziet u de Domkerk met de twee torens al.

Ah, bedankt!

Dialog 3)

Heeft u misschien ook nog een tip voor mij voor vanavond?

U zou naar het theater of het Stedelijk Museum kunnen gaan.

Oh ja leuk! Waar kan ik die vinden?

Het theater is vlakbij het Haus der Niederlande. U staat met uw rug naar het Haus der Niederlande en sla dan rechtsaf. Loop rechtdoor tot het eind van de straat. Sla rechtsaf en ga rechtdoor. En aan het eind van de straat slaat u weer linksaf. Loop rechtdoor en het theater is aan uw rechterkant. U kunt het niet missen. Het is groot, het is grijs en heeft een soort rond, glazen ding op de tweede verdieping.

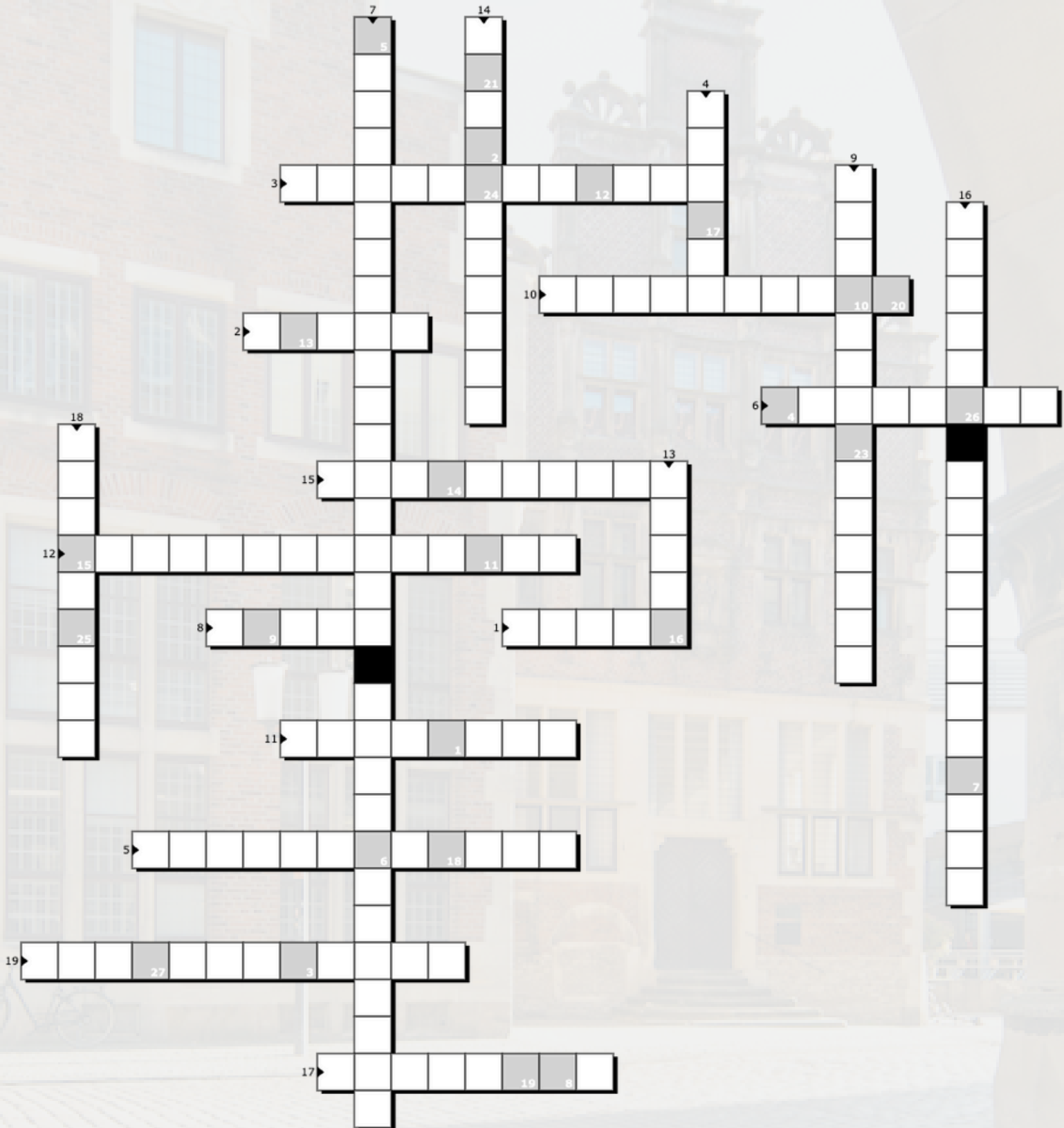
En waar is het Stedelijk Museum?

Het Stedelijk Museum is ook dicht bij het Haus der Niederlande. U staat met uw rug naar het Haus der Niederlande loopt rechtdoor en dan is de St. Lambertuskerk weer aan uw rechterkant. Sla linksaf en loop langs de Salzstraße. Aan het eind van de straat is een wit gebouw aan uw linkerkant. En Dat is het Stedelijk Museum.

Oh dank u wel!

Graag gedaan!

KRUISWOORDPUZZEL

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	Ü	23	24	25	26	27

KRUISWOORDPUZZEL

1. Sommige steden dicht bij het water hebben een .... Daar stoppen schepen en boten.
2. Geen oorlog, maar ...
3. Met iemand praten, die een andere mening heeft, om een oplossing te vinden
4. Dingen kopen en verkopen
5. Wat er vroeger gebeurd is.
6. Soldaten vechten op het ....
7. De relatie tussen Nederland en Duitsland noem je ook de...
8. Een groep mensen met hetzelfde beroep in de middeleeuwen
9. Een gesprek om tot een overeenstemming te komen.
10. Mensen die dingen kopen en verkopen.
11. Mensen die een land besturen
12. Mensen die een groep vertegenwoordigen
13. Water over iemand gieten als symbool in een kerk
14. Vertegenwoordiger van een land in een ander land
15. Een of meer landen waar dezelfde taal wordt gesproken
16. Een grote oorlog van 1939 tot 1945
17. Een groep mensen die hetzelfde doel hebben
18. Een mening of standpunt
19. Let op! Dit is een ...

vrede / handel / dopen / taalgebied / waarschuwing / haven / slagveld / overheid / geschiedenis / beweging / gilde / Duits-Nederlandse betrekkingen / ambassadeur/ discussieren / kooplieden / Tweede Wereldoorlog / onderhandeling / opvatting / afgevaardigden

zolder

2de verdieping

1e verdieping

begane grond

Het Haus der Niederlande moet worden opgeruimd.

Plaats de juiste plaatjes op de juiste verdieping.

- De **buitenlandse minister** zit bij Prof. Pekelder op de 1e verdieping
- Een **houten stoel** staat in een klaslokaal op de tweede verdieping.
- De **verwarming** staat op de 2de verdieping
- Op de begane grond kun je **sporen** van een dief op de grond zien.
- In de bibliotheek op de begane grond zit een prinses.
- Het **gouden hart** hangt in een kantoor op de 1de verdieping.
- Op de 2de verdieping hangt een **bronzen medaille**.
- Op de eerste verdieping ligt een **steen**.
- Er hangt een **kooi** voor een vogel op de zolder.

Tel de getallen op de plaatjes per verdieping samen op. Als je alles op de juiste plek hebt geplaatst, dan weet je nu wanneer het Haus der Niederlande de naam Haus der Niederlande kreeg:

MEMORY

de bijeenkomst

een groep mensen die
samenkomt voor een
bepaald doel.
(Versammlung/Treffen)

recent

niet lang geleden
(neu/kürzlich)

de gastvrijheid

de vriendelijkheid
waarmee je gasten
ontvangt.
(die
Gastfreundschaft)

het verkeer

het bewegen van
voertuigen, mensen
en dieren op wegen
en straten
(der Verkehr)

samenwerken
wij werken samen

met iemand aan een
doel werken
(zusammenarbeiten)

de
gezondheidszorg

alle voorzieningen en
diensten die zorgen voor
de gezondheid van
mensen, zoals
ziekenhuizen en artsen
(das Gesundheitswesen)

de economie

de handel en
industrie van een land
(die Wirtschaft)

eisen
ik eis
jij eist
wij eisen

dringend vragen om
iets te krijgen of te
doen.
(fordern)

de barrièrevrijheid

toegankelijkheid voor
iedereen
(die Barrierefreiheit)

**meer woorden op
volgende pagina**

<p>logeren ik logeer jij logeert wij logeren</p>	<p>als gast tijdelijk bij iemand anders / in een hotel wonen (übernachten/wohnen)</p>	<p>de eer</p>	<p>respect of waardering van anderen (Die Ehre)</p>
<p>eerlijk</p>	<p>zonder te liegen of bedriegen (ehrlich)</p>	<p>de dwang</p>	<p>iemand tot iets verplichten zonder dat die persoon dat wil (der Zwang)</p>
<p>de instituties</p>	<p>officiële organisaties met een maatschappelijk doel, zoals ziekenhuizen of universiteiten (die Institutionen)</p>	<p>de overeenkomsten</p>	<p>dingen die op elkaar lijken of hetzelfde zijn (die Gemeinsamkeiten)</p>
<p>de verschillen</p>	<p>dingen die anders zijn dan elkaard (die Unterschiede)</p>	<p>lenen ik leen jij leent wij lenen</p>	<p>iets tijdelijk van iemand gebruiken en later teruggeven (leihen)</p>
<p>de opstand</p>	<p>verzet tegen een autoriteit of regering (der Aufstand)</p>	<p>slagen ik slaag jij slaagt wij slagen</p>	<p>succes hebben, bijvoorbeeld bij een examen (gelingen/bestehen)</p>
<p>de zielen</p>	<p>geesten of mensen in spirituele zin (die Seelen)</p>	<p>onafhankelijk</p>	<p>vrij zijn, zelf beslissingen kunnen nemen (unabhängig)</p>

OPLOSSINGEN

a

b

c

d

e

Haus der Niederlande
 St. Lambertuskerk
 Historisch stadhuis
 Stedelijk Museum
 Domkerk
 Theater Münster
 Bezirksregierung

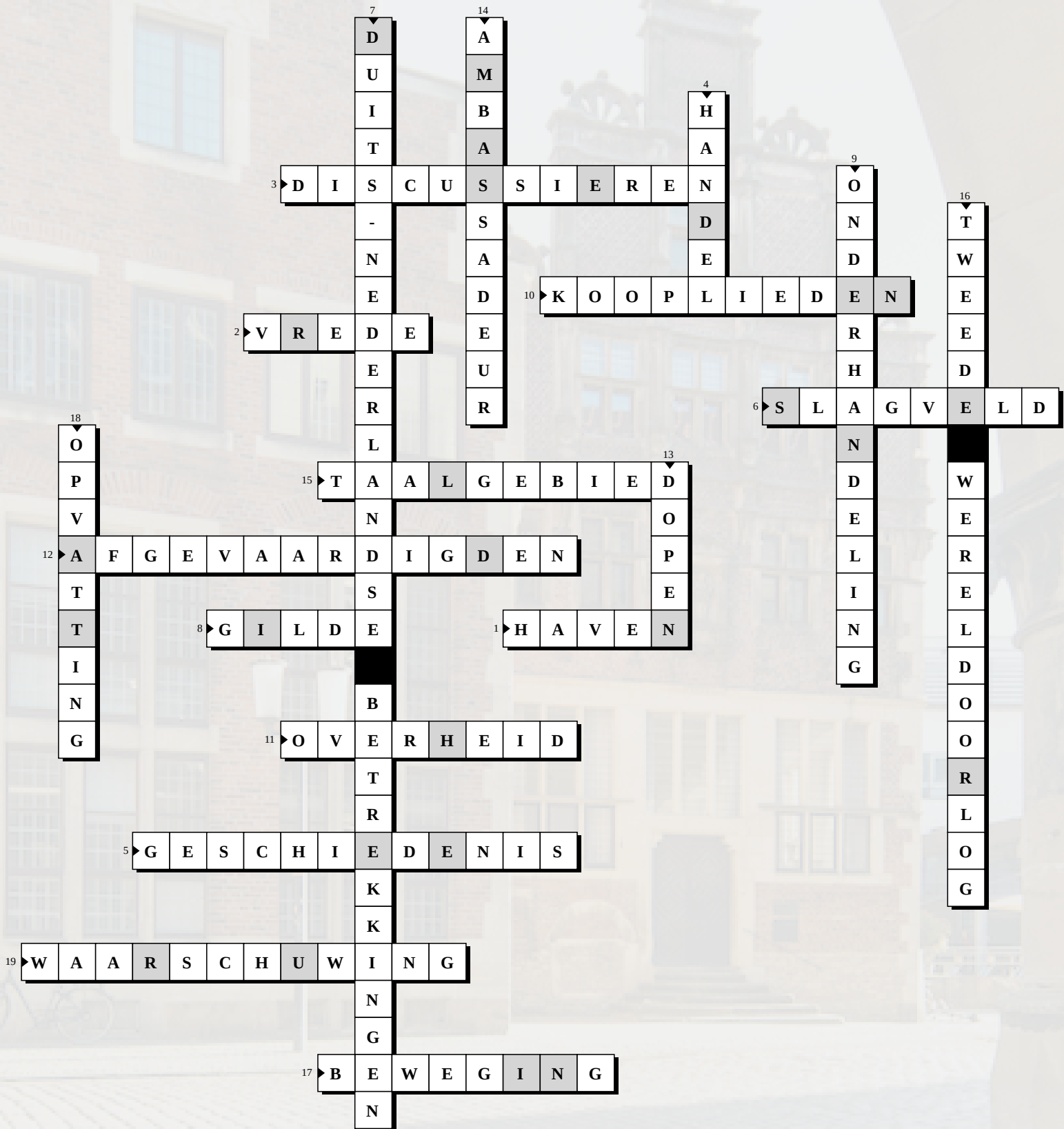
f

g

1	g	Domkerk
2	e	Bezirksregierung
3	b	St. Lambertuskerk
4	d	Haus der Niederlande
5	a	Historisch stadhuis
6	f	Theater Münster
7	c	Stedelijk Museum

KRUISWOORDPUZZEL

H A U S   D E R   N I E D E R L A N D E   I N   M Ü N S T E R

1

zolder (1)

1

2de verdieping (9)

6

2

4

1e verdieping (9)

2

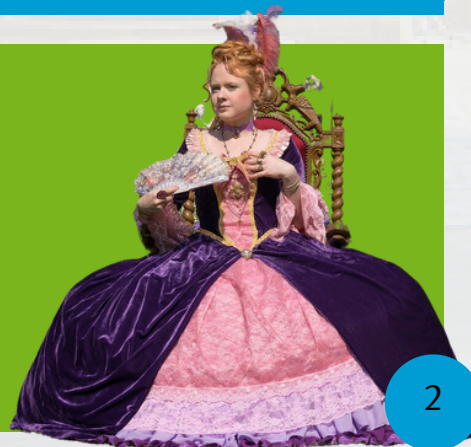

3

3

Begane grond (5)

2